

Андрій Чайковський “За сестрою”
Образ Павлуся як утілення
благородства і лицарства,
сміливості й винахідливості. Родинні
цінності і патріотизм у творі

Підготувала
вчитель української
мови та літератури
Валерія
ДОБРОВОЛЬСЬКА

Мета уроку:

- охарактеризувати членів родини Судаків, зокрема Павлуся; розкрити мужність, волелюбство головного героя;
- виховувати почуття патріотизму, відданості, віри в перемогу добра, справедливості.

Мозкова атака

- А чи добре знаєте ви історію свого народу?
- З якими загарбниками боровся український народ?
- Що вам відомо про монголо-татар?
- Яких видатних ватажків – оборонців Батьківщини ви знаєте?
- Чи гідні вони називатися патріотами?
- Як ви розумієте поняття патріотизм?

Опорне слово вчителя

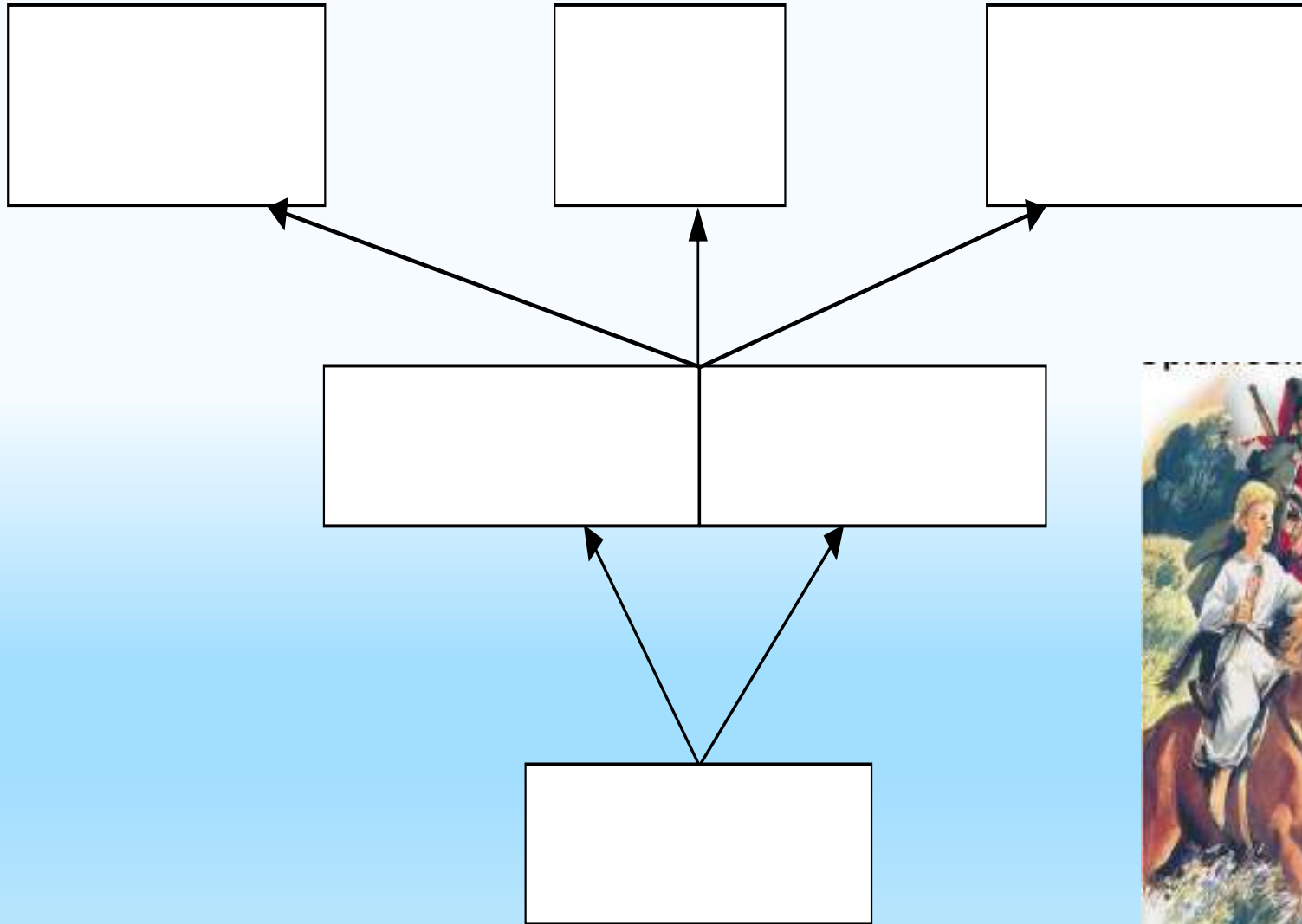
- Родина дуже важлива у житті кожної людини. Це найближчі, найрідніші люди, яких ми дуже любимо, які дарують нам тепло та допомагають у складних ситуаціях. Це й рідна домівка, затишна та безпечна. Родина – це твій маленький світ, в якому все зрозуміле, дороге. Справжня родина – це більше, ніж просто бути родичами. Це особливе ставлення одне до одного. Це любов, взаємоповага, допомога.
- Сьогодні ми також поговоримо про родину Судаків у повісті Андрія Чайковського «За сестрою».

ПЛАН

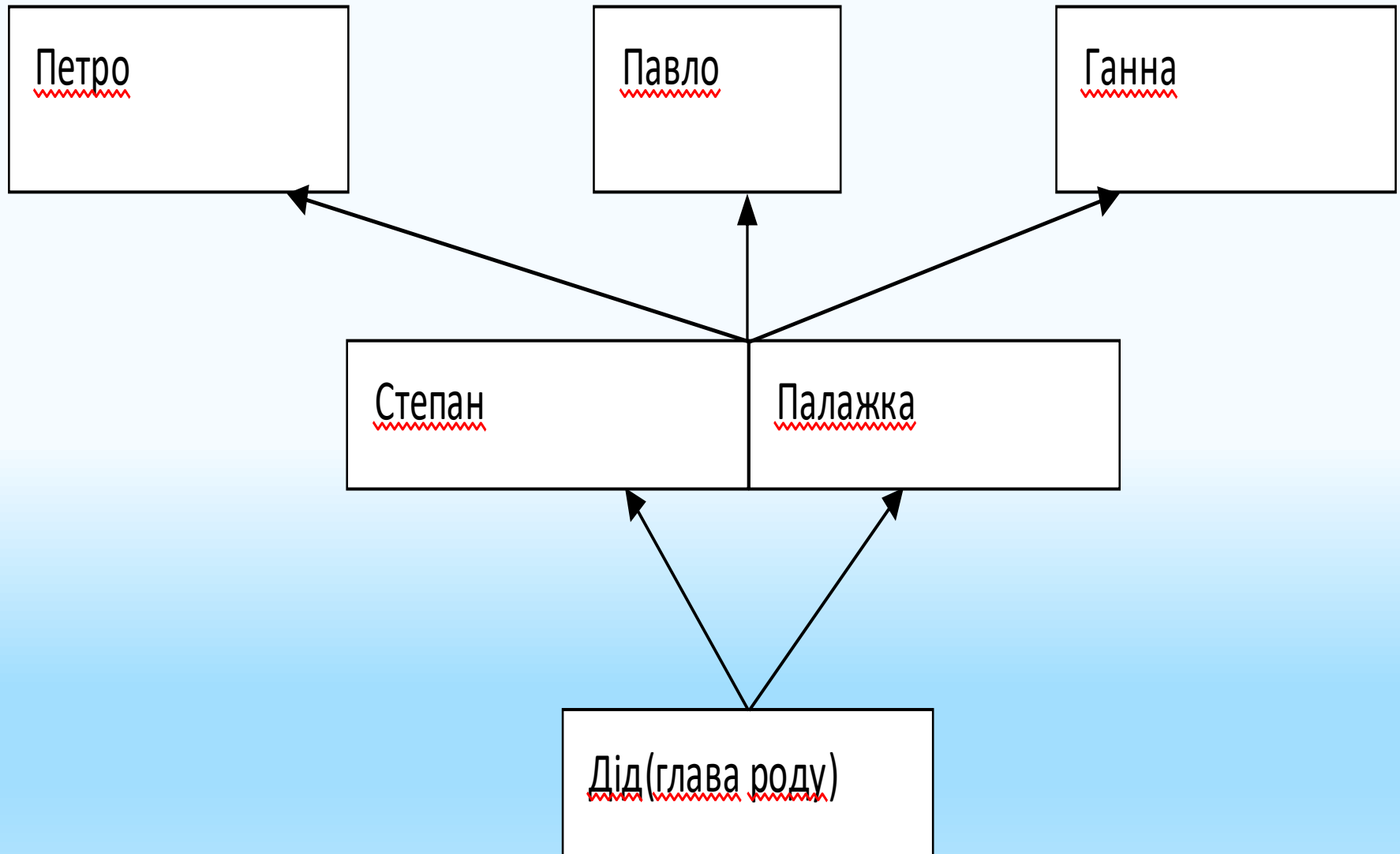
до характеристики Павлуся

- 1) Павлусь — представник славного козацького роду Судаків.
- 2) Портрет і зовнішність п'ятнадцятирічного юнака.
- 3) Вольові якості: а) цілеспрямованість і наполегливість; б) мужність і витримка; в) незламність і твердість; г) готовність на самопожертву; д) велика сила волі; е) ненависть до гнобителів українського народу, зрадництва.
- 4) Розум і кмітливість: а) володіння зброєю; б) застосування знань, отриманих від діда Андрія і козаків.
- 5) Почуттєві риси: а) справедливість; б) вірність; в) сердечність і доброта; г) гордість; д) кмітливість і винахідливість; е) любов до сестри, родини, рідного краю; є) вміння реально оцінювати ситуацію.
- 6) Павлусь — відважний лицар і герой.

Робота зі схемою: Родина Судаків

Робота зі схемою: Родина Судаків

[illegible]

Схема аналізу образів

- Персонаж.
- Його портрет.
- Риси характеру і вчинки, в яких вони виявляються.
- Найпоказовіший учинок персонажа.
- Роль персонажа у творі.
- Висловлювання героя, яке найбільше вразило, схвилювало.

Характеристика образу Павлуся:

- 1. Павлусь — козацький нащадок.
- 2. Прив'язаність хлопця до сестри, його лицарська поведінка.
- 3. Засвоєння козацьких умінь та навичок.
- 4. Відвага, сміливість та кмітливість головного героя.
- 5. Допитливість, здатність Павлуся до науки, його товариський характер.
- 6. Твердість у вірі.
- 7. Співчуття до невольників, волелюбність.
- 8. Блискучий план врятування сестри.
- 9. Любов до рідного краю.
- 10. Вірність даному слову.

Образ Павлуся

Нещасливий ви-
падок

Потрапив до хар-
циза, який продав
його татарам

Був переда-
ний жорстокому
і мстивому Муста-
фі-ефенді

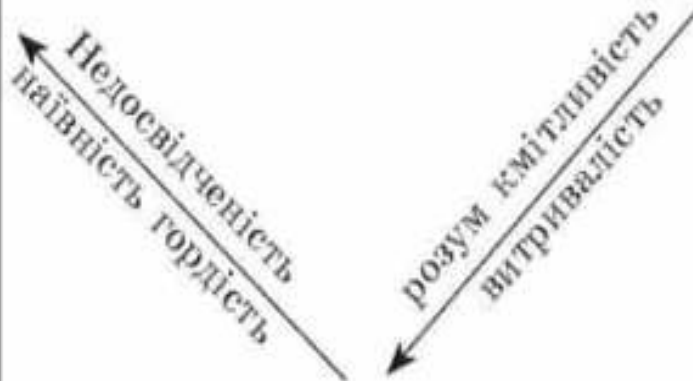
Був упійманий та-
тарином при втечі

Щасливий випадок

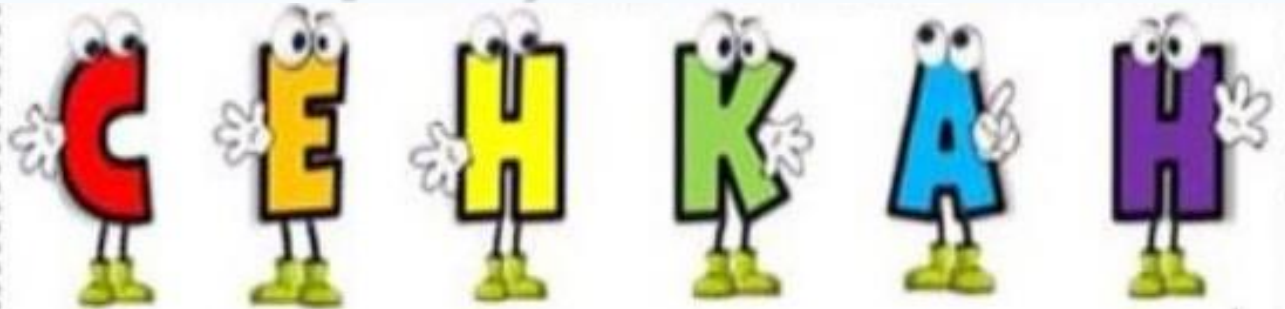
Придумав історію
зі знахарем, у яку
повірів татарин

Потрапив до мул-
ли, який розшуку-
вав сина Девлет-
Гірея

Павлусь

Складання сенкану до одного з образів (за вибором)

1

- тема (один іменник)

2

- опис теми (два прикметники)

3

- дії, пов'язані з темою (три дієслова)

4

- речення (фрази із чотирьох слів)

5

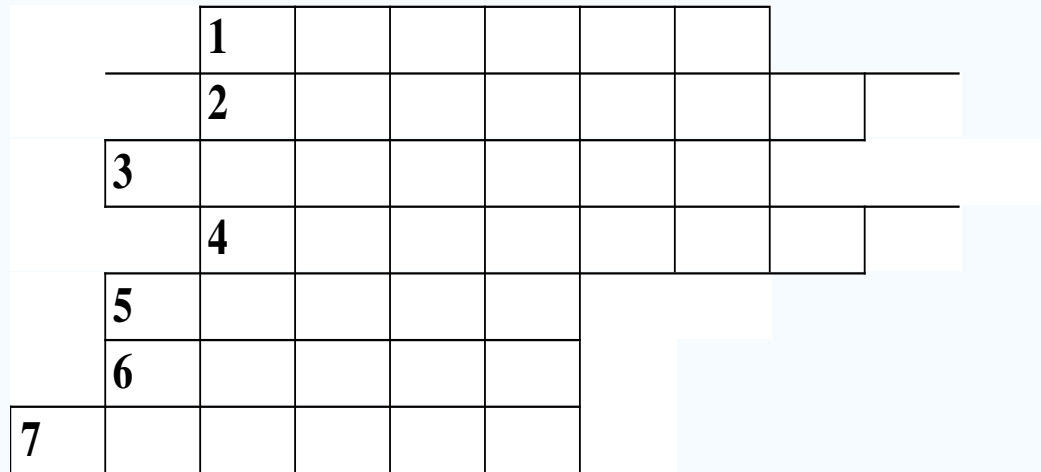
- синонім, висновок до теми (одне слово)

□ *Літературна гра «Впізнай героя»*

- □ «Він виходив, коли хотів, у місто, знайомився з ровесниками з багатих татарських родин, їздив на коні, стріляв з лука та рушниці. Був веселий, і за це його всі полюбили. Девлет-гірей наказав видати йому гарну одягу, і тепер годі було впізнати... того... кінського пастуха».
- □ «В одній спідниці, простоволоса, виглядала страшно. Очі налилися кров'ю з лютості і розпуки. У руках держала сокиру».
- □ «...Він... був кремезний... літ тридцяти. Одягнений у широчезні, як море, червоні штани, які підперезував широким шовковим поясом. На ногах добрі шкапові чоботи. Сорочка була подерта й замащена, на грудях широко розхристана, звідки визирали широкі косматі та сонцем опалені груди».
- □ «...Був одягнений у подерту, брудну одягу і мав на голові татарську шапку. На ногах у нього постолі, обв'язані мотузками. Лице чорне, пожовкле та розкуйовджена борода. ...Уся його зброя — довгий ніж».
(Харциз Карий.)

Розгадування кросворду

- По горизонталі:
- 1. Ім'я полоненого татарина. 2. Дружина Степана Судака. 3. За допомогою чого Непорадний захопив татарина? 4. Музичний інструмент, яким володів дід Панас. 5. Не скачи у воду, як не знаєш... 6. Герой, який перебував серед козацтва і знав татарську мову. 7. Прізвище козацького ватажка.
- По вертикалі: 1. Ім'я сестри головного героя повісті.

Гра “Питання - відповідь”

- 1. Як звали батька головного героя повісті?
- 2. Як звали головного героя повісті?
- 3. Хто напав на село?
- 4. Що влучило в головного героя, коли той тікав степом?
- 5. Хто передчував небезпеку найпершим?
- 6. Коли напали вороги на село?
- 7. Тварина, завдяки якій головному герою вдалося від нападників?
- 8. Назва села, де жила родина Судаків.
- 9. Дружина Степана Судака.
- 10. За допомогою чого Непорадний захопив татарина?
- 11. Не скачи у воду, як не знаєш...
- 12. Прізвище козацького ватажка.

Гра “Питання - відповідь”

- 13. Ім'я сестри головного героя повісті.
- 14. Хто продав головного героя татарам-купцям?
- 15. Засіб, на якому татари перевозили награбоване майно.
- 16. Зброя, яку козаки використовували під час бою з татарами.
- 17. Командир татар.
- 18. Прізвище одного з козацьких ватажків.
- 19 Скільки років було Павлусеві?
- 20. Ім'я полоненого татарина
- 21 Музичний інструмент, яким володів дід Панас.
- 22. Кого попросив викупити і звільнити з неволі Павлусь у Девлет – Гінея
- 23 Чим пригостив Павлусь брата Петра?
- 24 Що знайшов Семен Непорадний у сідлі хлопчикowego коня?

☐ *Вправа «Мікрофон»*

- ☐ «Сьогодні на уроці я...»
- ☐ «Для мене сьогодні важливим було...»
- ☐ «Найбільше мене вразило..»

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- 1. Опрацювати презентацію;
- 2. Скласти цитатну характеристику Павлуся;
- Додатково, за бажанням:
- 3. Скласти усне повідомлення: Якби я опинився на місці Павлуся.

